

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

(א) שבעות כב. [וע"ש
ובמס' דשם ומוס' יבמות
פס. ד"ה אי קסבר].
(ב) [בגין ע"ז מע"ל].
(ג) [חגיגה י' וע"ז]. (ד) [דף
טו. ד"ה הלכה]. (ה) [פ"ד
סוה"ב, א]. ז"ל אינו מעל
בו עד שזיאל.

הנהגות הב"ח

(א) גמ' קונס קרדוס לי
כ"ל ויתבט שיש נמחק:
(ב) שם בכר וז עליו הקדש
כ"ל וזות לי נמחק:
(ג) רש"י ד"ה ה"ג וכו'
ורליהנות: (ד) ד"ה או
שנתה לו וכו' נכסי עליך
ומאחר שמת וכו' וחכי
נמי את: (ה) ד"ה ויזכור
של חולין הן אפי"כ מעל
הבא נמי:

מוסף רש"י

שניתנה לו על ידי
אחר. אבל נגזר לו להחיל
ושלל מדעתו דבעל הככר
יאל מרשותו כעודה
בצמות דמי (דמ"ה)
בש"ס. לפיכך יש לה
פדיון. שמופתק פדיונה
והיא יזאלה לחולין.
דבהקדש כמי (ויקרא טו)
ופדיה בעיקר (שבועות
כב.). לפיכך אין לה
פדיון. להחיה לו שלל
נאמר פדיון באסורין (ש"ס).

פירוש הרא"ש

קונס פרה שאני קנוי.
קונס יחא עלך אם יש לי
פרה אלף זו ולו אתי צריך
ויש לו פרות אחרות ונאסר
נכסיו על המודר: או
שנתנה לו ובמתנה הרי זה
בורר. ומיתבט דרבא:
שנתנה לו על ידי אחר.
שנתנה לאחר והוא נתנה
למודר: דיקא נמי דקתני
שניתנה ולא קתני שנתנה
לו. בעל פה היתה הניכסא
שגורה בפיה: כפי מירא
בהקדש. כמרישנה
בגמ' מקמי דדוקא
להקדש צריך ליתן הפקר
ואינו יכול להשליכו לאזור
אלמלא כל הנאה היתה לו
ממנה היה הוא הקדש ויש
לו בה מעילה: כבר זה
הקדש. פירוש הקדש גמור
ומיתבט דפשיטא היא ולא
איתערך להך בנא כלל אלף
אנב סיפא נקט: הוא מעל.
דקסברי יש מעילה
בקוננות: אין לה פדיון.
דאין בו מעילה לכל כמו
הקדש: דלא אליבא למתפס
פדיונה: והב"א אחר זה
ואחר זה לא מעל. בין
הוא בין חצירו לא מעל
דאין מעילה בקוננות: מי
מעל. למאן דאמר כי
מעילה בקוננות: איבעיל
גורח. כמו הנותן הקדש
בשוגג לחצירו דמעל: והא

ה"ג קונס פרה שאני הנאה נך. והכי משמע קונס יהו עליך שאר
פרות שיש לי שאני מהנה נך כלומר שאין לי פרה אחרת וכו' שיש לי איני
משאילך שזו לא רצה להשאילו והאחרות אסורות עליו בגדר או שאמר
לו נכסי אסורין עליך אם יש לי פרה אחרת אלף זו ונמצא שיש לו פרה
אחרת אסור לישאל (א) ליהנות: **קונס**
קורדוס שיש לי שאינו קנוי. כלומר שלא
קניתי קורדוס אחר וזה איני משאילך
שאיני צריך לו או שאמר לו קונס נכסי
יהו אסורים עלי אם יש לי קורדוס
אחר אלף זה ונמצא שיש לו קורדוס
אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו. אי
נמי בחייו דמדיר אסורין נכסיו על
המודר: **מה.** המשאיל: או **שנתנה לו**
במתנה. למודר. אחר לן המורה האי
דקתני מת לא קאי אסיפא כלל דהכי
מזי קתני אסיפא [דהא] קתני נכסי
עלי מת או שנתנה לו במתנה הרי זה
מותר מי מותר הרי אנפשיה קאמר אלף
ארישא קתני אהשאיני פרתך שאם מת
המדיר מותר צפרה או בנכסיו של
מדיר דהא אמר נכסי (י) ומאחר שמת
לאו נכסיה דידיה אינון והכא נמי אם
ינתנו לו במתנה. ואמר לן המורה דכ"ג
שאיני הנאה שאינו קנוי כינוי לשון בני
אדם [הן] (ש"י) דהכי היו נודרים
בירושלים ובנדרים הלך אחר לשון בני
אדם. קתני שניתנו לו במתנה הרי זה
מותר וקשיא לרבא דאמר אע"ג דיהיב
ליה במתנה אסור: **אמר נך רבא הכא**
במאי עסקינן כגון שניתנה לו על ידי
אחר. שבעל הפרה נתנו לאחר ואותו
אחר נתנו לשואל ולהכי מותר שכבר
הוציאה משאיל מרשותו כשנתנה לאחר
אבל היכא דאמר ליה ככרי עליך ולא

נתנה לו על ידי אחר הואיל ולא יצאת מרשותו קודם לכן אסור. ולא
דמי להיכא דאוגנבה מיניה משום דהיכא דאוגנבה מיניה הואיל
ושלל מדעתו דבעל הככר יאל מרשותו כעודה בידו דמי ואסור אבל
היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר יצאת מרשותו מדעתו: **ולא**
קתני שנתנה לו. דמשמע שהוא עצמו נתנו לו: **יש מעילה**
בקוננות. היכא דאמר קונס ככר זה ואלכו מי הוי כהקדש
מעליא דיש בו מעילה ומעול או לא: **אפיניסוה מקום שנוטלין**
עליה שר. ומודר היינו דאמר קונס ומדמי ליה להקדש: **קונס**
ככר זה הקדש. שאמר בלשון הקדש ובלשון קונס והוא הדין
נמי לא אמרה אלף בלשון קונס: **בין הוא בין חצירו מעל.**
שהרי הקדשה סתם אכולי עמלא: **לפיכך.** הואיל ויש בה מעילה
יש בה פדיון ויזאלה לחולין דהוי כשאר הקדש: **אמר זו עליו הקדש.**
כיון דאמר עלי עליה ידידיה שוויה הקדש והוא מעל אם אכל
חיוב לשלומי: **חצירו לא מעל.** דלא אסרה אלף על עצמו
ובני חצירו הוי כחולין: **לפיכך אין לה פדיון.** שהוא עצמו אין
יכול לפדותה לעולם שהרי אמר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול
למעול בה: **בין כך ובין כך.** בין אמר סתם בין אמר עלי לא
מעל בין הוא ובין חצירו אף על פי שאמר הקדש כיון דאמר נמי
קונס שאין מעילה בקוננות: **מי מעל.** אליבא דמאן דאמר יש
מעילה בקוננות קבעי: **הא לא אסירא עליה.** דנותן: **הפירא נישא**
לי דסיפוי לי איסורא לא בעינסי. כלומר בצמות היתר קבלתיה
מןך ולא בצמות איסור: **וכסבור של חולין פנו** (ש"ס) אעפ"כ. הכי
נמי אף זה המקבל אלף"פ שסבור זה המקבל שהיתר הוא כי אכלה מעל:

מתני'

לא אברה עילויה. ולא מלני מעילה בדבר המותר לו לאדם: איסורא לא בעי דליקני. דכל מעילה בשוגג הוא ואילו
היינו יודע שהיא אסורה לא היינו מקבלה אבל האנוניא מעות של הקדש בשוגג מעל אע"פ שאילו היה יודע שהיה של
הקדש לא היה רוצה לזכות בהם כיון שהוא עצמו לקחם כדי לזכות בהם אבל מה שנותן לו על ידי אחר מני למודר איסורא
לא בעינא למקני: מקבל מעל לבשוויצא. דכל דבר של הקדש (א) אינו יוצא עד שיעמול בו והכי אמרינן במעילה האומר
לשלומו חן דינר לחטוי ומוכר בעל הבית קודם שנתנו לחטוי חטוי מעל לכשויוא:

דמיירי בקונס שאינו אסור לכ"ע אלף ידידיה נך אין לו פדיון דהא דאמרינן בשם זו מעילה משום שצדו לפדותו היינו
ובין שאמר הקדש בלשון קוננות אין מועלין:

איסיציה וכו' השאיני פרתך הקנויה. פרה המונחת בפניהם: **קונס**
פרה שאני קנוי עליך. קונס עליך פרתי זו אם אני קניתי אלף פרה זו
או שאסר עלי כל נכסיו אם יש לו פרה אלף זו: **בחייו אסור.** אם
נמצא שיש לו פרה אחרת או קורדוס אחר: **מה או שנתנה לו במתנה**
הרי זה מותר. משום דכי מת או שנתנה
לו במתנה לא פרתו ולא קרדומו ולא
נכסיו הן. וקס"ד שהמדיר נתן למודר
ואפ"ה שרי וקשיא לרבא דאסר:
שנתנה לו על ידי אחר. שנתנו מדיר
לאיניש דעלמא ואח"כ נתנו זה למודר:
דיקא נמי דקתני שניתנו לו. כלומר
שך היתה קבלה צידס לקרות נתנו
במירק אף על פי ש' שאין בכתובה שום
הפרש: ולענין הלכה קיימא לן אע"ג
דהציה ניהליה במתנה אסור דהכי
פשט ליה רבא ואסיקנא דיקא נמי
דקתני כו'. וכתב הרשב"א ז"ל דכי
הכי דיהבה במתנה אסור ה"ה אם
לקחו מודר ממנו דמד טעמא הוא:
יש מעילה בקוננות. האוסר דבר עליו
צקונס והנה ממנו מי מתיבז מעילה
או לא מי אמרינן דנשאו קרנן ותיבז
עליו אשם מעילה כנהנה מן הקדשים:
ספול הנאה הקדש למימרא להקדש.
דאי לא דמי קונמות להקדש הוה ליה
למימרא יולך הנאה לים המלח דקתני
בכל דוכתא"ל אלף משום דבקוננות יש
בהן מעילה כהקדש כיון דבהקדש עסיק
אויא לרב אשי עליך ונתנה לו במתנה
מי מעל למעול גותן הא לא אסירא עליה
למעול מקבל יכול דאמר היתורא בעיתי
איסורא לא בעיתי אמר ליה ימקבל מעל
לבשוויצא השכל המוציא מעות הקדש לחולין
כסבור של חולין הוא מועל אף זה מועל:
מתני'

דנאי דלא מיתסרה אלף עליה כי מתהני איהו מינה מעל: **חצירו לא**
מעל לפיכך אין לה פדיון. דכיון דחצירו לא מעל לא אליבא כהקדש
למתפס פדיונה: **והכ"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה**
בקוננות. בין בקונס כללי שאסר לכל בין בקונס פרטי: **ולענין הלכה**
ק"ל כר"מ דיש מעילה בקוננות דהא רב נחמן פשיט ליה לרבא
ממתמיצין שיש מעילה וצ"פ שבעות שמיס צמרא (שבועות כב.) נמי מפכינן
דר"מ לרבא הלכך ק"ל דיש מעילה. וק"ל נמי דקונס כללי יש לו פדיון.
ומסתפקא לי מאן דמעל בקוננות אי מיתסרי ההוא קונס לבתר
דמעיל כהקדש שזאל לחולין ע"י מעילה: **ככרי עליך ונתנה לו במתנה**
מי מעל. כלומר מי מעל בנתינה זו דכיון דיש מעילה כי היכי דאמר
בהקדש (א) דנעל אכן או קורה של הקדש מעל אע"פ שלל הוציאה הכא
נמי מכיון שזכה בה שייכא מעילה שיצאה מרשות אוסר ונכנסה לרשות
מקבל: **למעול נוסף הא לא אסרה עליה.** ומכאן תשובה להרמב"ם
ז"ל שכתב (בפרק) המדיר את חצירו והאכילו לוקח משום לא יחל דברו
כמו שכתבתי למעלה צ"פ ואלו מותרים: **למעול מקבל יכול דאמר**
הפירא בעינא איסורא לא בעינא. שאילו היה יודע שהוא של איסור
לא היה רוצה לזכות בה ונמצא זכיה בטעות ואינו זכיה. ואע"ג דבמציא
מרשות הקדש אפשר דאפי' בטעות מעל שאני הכא שהוא לא הוציאה
אלף חצירו הוציאה וזה לא עשה אלף שקבלה: **אמר ליה מקבל מעל**
לכשויוא. כלומר מהשתא אין אחד מהם מועל מהן טעמי דאמרת
אלף מיהו לכשויוא מעל. נהי דגבי זכיה אמרינן דזכיה בטעות היא
לכשויוא לא אמרינן הכי מידי דהוה אכל מוציא מעות הקדש לחולין:
ירושלמי (י) גדר מן הככר מהו לחמס בו את ידיו ולא איפשיטא:

מתני'

נכנסים: הוא מעל והבדיו לא מעל לפיכך אין לו פדיון והב"א בין כך ובין כך לא מעל. פירוש ומכאן לא קאי
לירשא אלף קאי לסיפא דבעי למירא בין הוא בין חצירו לא מעל וקשה לישאל דבין כך ובין כך משמע דקאי לכולה
מתנא דר"מ ועוד משמע דאפילו לר"מ דיש בו מעילה מכל מקום אין לו פדיון וקשה בפרק האשה רבה ויבמות דף
פס. משמע האי יש בו מעילה משום שצדו לפדותו אלמא משמע דיש בו פריה בקוננות וע"כ בירשא קאמר ככר זה
הקדש מעל מאי קמשמע לן פשיטא דהקדש גמור יש בו פדיון ומעילה לכ"ע לפיכך דירשא לא מיירי בהקדש ממש אלף
בקונס בלשון הקדש שאסר הככר לכל כמו הקדש ולכן יש בו מעילה כיון שנאסר לכל בהקדש גמור ככר זה עליו הקדש

א ב מיי פ"ה מהל'
מדרס הלכה ד סמג
לארין רמב טוש"ע י"ד
סמג רמב טוש"ע ח:
ג מיי פ"ד מהלכות
מעילה הלכה ט:
יא ד מיי שם הלכה י:
יב ה מיי שם פ"ו הלכה
יא:

גליון הש"ס

בהר"ן ד"ה פת וכו' וק'
לרבא דאמר. ק"ל הא
רבא פשט רק מכה היתבה
דלעיל ככרי עליך לאסוקי
מאי ודפרי הר"ן לעיל וזהו
שיך בככר דסתם הנאת
ככר רק לאפריה ומי"ש
הר"ש אכל הכא צפרה
ובקורדוס ל"ש הוכחה זו
דבא לאפוקי צדור שהפריה
שלו אסור להשאילו ליהנות
ממנה אם כן י"ל דרבא
מורה בזה דמותר בטמן
במתנה וי"ע: בהר"ן ד"ה
דיקא גמ' וכו' שאין
בבתיבה שום וכו' ויזאל
בזה פחות צ"ע:

חוספות

קונס פרה שיש לי שאני
הנאה נך נכסי עליך אם
יש לי פרה אלא זו.
שני מדרס הו וחי קאמר
שאמר לו קונס פרה שיש
לי שאוכל ליהנות נך ממנה
כלי שאין לי פרה אחרת
ואם יש לי תהא קונס
עליך או שאמר בלשון הוה
נכסי עליך קונס אם יש לי
פרה אלף זו שאני עושה
בה מלאמתי ונמצא שיש לו
פרה אחרת ועמה נאסרה
הפרה והנכסיו עליו וגבי
קונס נמי ה"פ דפירשתי:
בת או שנתנה לו במתנה
בורר. מת דמו לא מקיפו
פרה וקודם שלו וכן
שנתנה לו במתנה מותרת
וקס"ד שנתנה המדיר
למודר ומשי שניתנה לו על
ידי אחר לפירוש שני דלעיל
יחא דפריך ממנה לו
במתנה דאפריה ואקדוס
עליך ואע"ג דלא אמר
קאין אכל לפי ראשון
דלעיל דייק מעליך קשה
מאי פריך ממנה לו פרה
וקודם הא לא אמר
עליך י"ל דלפי פירוש
ראשון גרס שניתנו לשון
צידס וקאי נמי אכנסים
ודוחק הוא שבעל הספרים
גרסי שניתן לשון יחיד
דמשמע דקאי דוקא אפרה
ואקדוס לכ"ע כפירוש
גופי ואת אחי היא
גופה תקשה נך אמאי
לא תנא שניתנו משום
נכסיו הלא מיירי משנה
גם מנכסיו וי"ל מ"מ לא
נתת לאשמועינן לאשריותא
דפרה וקודם שהיה רוצה
לישאל ממנו היה עיקר
הגדר וגם בכלל נכסיו
הם דמתסר נמי בגדר